

**Силабус
навчальної дисципліни**

«ЛАТИНСЬКА МОВА З МЕДИЧНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I СТ 11
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Семененко Ольга Ярославівна
Контактна інформація викладача	E. mail: semenenkoolga777@mail.com .
Консультації	Он-лайн консультації через ZOOM, у погоджений час.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=213
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Модулів – 3 Семестр – 1-й Лекції – 0 год. Практичні заняття – 64 год. Самостійна робота – 56 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Латинська мова з медичною термінологією» є нормативною з спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам фахової передвищої освіти необхідні знання для оволодіння навиками орфографії, фонетики, морфології, нормативної граматики, елементами синтаксису латинської мови, засвоєння лексичного субстрату давньогрецької мови, а також формування професійно-термінологічної компетентності студентів, сфокусованої на вивченні латинської медичної термінології в таких її терміносистемах: анатомічна, фармацевтична, клінічна.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Латинська мова з медичною термінологією» є: вивчення латинських, латинізованих грецьких медичних термінів, засвоєння лексичного мінімуму, правильне оформлення та виписування рецептів на різні форми ліків, що у майбутньому допоможе висококваліфікованому фахівцю вільно користуватись науковою латинсько-грецькою термінологією. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати: – латинський алфавіт, основні правила читання та наголошення

	латинських слів, орфографічні та фонетичні особливості слів грецького походження з дифтонгами й диграфами; – до 600 лексичних і словотворчих одиниць; – словникову форму всіх частин мови, що визначаються в курсі; – відміни іменників і групи прикметників; – дієвідміни; – основні особливості латинської хімічної номенклатури; – латинські назви складових частин рецепта; – афікси, числівники, числівники як префікси; – прислівники і займенники, що вживаються в рецептах та клінічній термінології; – 50 крилатих латинських виразів, фармацевтичних та клінічних ідіом; вміти: – правильно писати латинські літери; – вільно читати латинською мовою; – перекладати з латинської мови на англійську і з англійської мови на латинську анатомічні, гістологічні, клінічні, біохімічні, мікробіологічні і фармацевтичні терміни, стійкі словосполучення, тощо; – визначати частини (компоненти) складного терміна, розуміти етимологію терміна-композиції, розуміти інформативне навантаження термінів та визначати загальний зміст термінів-композицій; – грамотно писати латинську частину рецепта; – утворювати латинською мовою назви солей, кислот, оксидів, основ, тощо.
Програмні результати навчання	
Політика курсу	Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем. Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі фахової передвищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами. Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт. Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається,

окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Латинська абетка. Класифікація звуків.	2
2	Дифтонги. Літера «у» у грецьких префіксах та коренях.	2
3	Вимова приголосних звуків. Буквосполучення.	2
4	Наголос у латинській мові.	2
5	Вступ до анатомічної термінології. Іменник. Загальні відомості.	2
6	Іменники I відміни. Неузгоджене означення.	2
7	Іменники II відміни чоловічого роду.	2
8	Іменники II відміни середнього роду.	2
9	Прикметник. Загальні відомості. Прикметники I групи. Узгоджене означення.	2
10	Дієслово. Поділ на дієвідміни. Наказовий спосіб.	2
11	Дієслова теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного станів.	2
12	Дієслова теперішнього часу умовного способу активного і пасивного станів.	2
13	Узгодження прикметників з іменниками.	2
14	Словотвір. Структура медичних термінів.	2
15	Модульний контроль 1. Фонетика. Морфологія (ч.1).	2
16	III відміна іменників. Основні відомості. Типи (групи) відмінювання.	2
17	Іменники III відміни чоловічого роду.	2
18	Іменники III відміни жіночого роду.	2
19	Іменники III відміни середнього роду.	2
20	Прикметники II групи.	2
21	Ступені порівняння прикметників.	2
22	Модульний контроль 2. Морфологія (ч.2). Латино-грецька термінологія іменників III відміни та прикметників II групи. Ступені порівняння прикметників.	2
23	IV відміна іменників.	2
24	V відміна іменників.	2
25	Прислівник. Ступені порівняння прислівників.	2
26	Числівник.	2
27	Займенник.	2
28	Латинська хімічна номенклатура.	2
29	Рецепт. Структура рецепта.	2
30	Терміноелементи. Клінічна термінологія.	2
31	Конструювання та декодування клінічних термінів.	2
32	Модульний контроль 3. Морфологія (ч. 3). Стоматологічна, клінічна та фармацевтична термінологія.	2
	Разом:	64

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відомості з історії латинської мови, її роль у створенні медичної термінології (підготувати доповідь).	1
2	Правила читання. Вживання букви «у» та диграфів у латинізованих грецьких словах(читати слова, пояснити вимову відповідно до індивідуальних завдань).	3
3	Наголос у латинських словах(виконати індивідуальні завдання).	2
4	Іменник. Визначення основи та утворення відмінкових форм множини. Прийменники. Медичні прийменникові вирази (виконати індивідуальні завдання).	2
5	Грецькі дублети іменників I відміни(заповнити таблицю).	3
6	Грецькі дублети іменників II відміни (заповнити таблицю).	2
7	Грецькі дублети прикметників I групи (заповнити таблицю).	2
8	Перехід прикметників у іменники (субстантивація) (виконати індивідуальні завдання).	1
9	Найуживаніші суфікси в клінічній термінології (скласти таблицю).	1
10	Латино-грецькі префікси в латинській термінології (скласти таблицю).	1
11	Кінцеві терміноелементи I-II відмін іменників(заповнити таблицю).	3
12	Дієслово. Теперішній час. Дієслово « <i>sum, esse</i> – бути» в теперішньому часі. Порядок слів у латинському реченні (виконати індивідуальні завдання).	2
13	<i>Підготовка до модульного контролю 1.</i>	2
14	Грецькі дублети іменників III відміни (заповнити таблицю).	4
15	Особливості відмінювання окремих іменників III відміни (виконати індивідуальні завдання).	1
16	Грецькі дублети прикметників II групи (заповнити таблицю).	2
17	Суплетивні ступені порівняння прикметників (виконати індивідуальні завдання).	1
18	Дієприкметники теперішнього часу активного стану (скласти таблицю).	1
19	<i>Підготовка до модульного контролю 2.</i>	2
20	Грецькі дублети іменників IV-V відмін (заповнити таблицю).	2
21	Словотворення за допомогою числівників(виконати індивідуальні завдання).	2
22	Читання та аналіз текстів(читати та перекладати тексти).	2
23	Прислів'я та крилаті вирази (вивчити).	2
24	Назви хімічних сполук у рецептах (виконати індивідуальні завдання).	2
25	Рецепт. Рецептурні скорочення. Додаткові написи. Офіційні лікарські форми, що використовуються за кордоном (підготувати мультимедійну презентацію).	3
26	Студентський гімн « <i>Gaudeamus igitur</i> » (вивчити).	2
27	Стоматологічна, клінічна термінологія(виконати індивідуальні завдання).	2
28	<i>Підготовка до модульного контролю 3.</i>	3
	Разом:	56

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Латинська мова та основи медичної термінології / М.М. Закалюжний та ін. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2007. — 276 с.
2. Латинська мова / А. Г. Ступінська, С.Я. Шарипкін, М.Й. Врублевська та ін. — К.: Вища шк., 1993. — 255 с.
3. Олійник Р., Кінаш В. Латинська мова. — Львів: Дивосвіт, 2009.
4. Шевченко Є.М. Латинська мова і основи медичної термінології. — К.:

	Вища шк., 2010. — 160 с. Додаткова: 1. Козовик Ш.Я., Шипайло Л.Д. Латинська мова. — К.: Вища шк., 2003. — 248 с. 2. Паласюк Г.Б., Чолач В.В. Латинська мова. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 344 с. 3. Російсько-українсько-латинський словник медичних термінів // За ред. проф. В.Г. Коляденка, Ю.В. Шаніна. — К: Здоров'я, 2003. — 112 с. 4. Латинська мова / Є.І. Світлична, І.О. Толок, В.І. Базарова, О.Л. Фель. — Х.: Вид-во НФАУ, 2001. — 216 с. 5. Янков А.В. Посібник для практичних занять з латинської мови: медична термінологія. — К.: Здоров'я, 2000. — 112 с. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ 1. http://lingualatina.at.ua/ 2. https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/home

Поточний та підсумковий контроль	Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Оцінювання проводиться відповідно до кожної теми заняття (граматичний і лексичний матеріал). Підсумковий контроль - проводиться у вигляді підсумкового модульного контролю (усне опитування та виконання тестових завдань).

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Під час навчального процесу використовуються презентації, екскурсії, дискусії, індивідуальні дослідження. В дистанційному режимі використовується віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom. Практичні заняття проводяться за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем здійснюється в соціальних мережах Viber, Classroom. WhatsAp (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання	У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або GoogleClassroom. У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання	Схема нарахування та розподіл балів										
	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	ю
	Модуль 1										
	T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО					
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре		
T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС											
За 100-бальною шкалою			За національною шкалою					За шкалою ECTS			

	90-100	відмінно	A
	0-89	добре	B
	70-79	добре	C
	60-69	задовільно	D
	51-59	задовільно	E
	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦЬОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Латинський алфавіт.
2. Правила читання літери *c*. Приклади.
3. Правила читання буквосполучень грецького походження з літерою *u*. Приклади.
4. Правила читання дифтонгів. Приклади.
5. Основні правила наголошення латинських слів. Приклади.
6. Принципи поділу дієслів на дієвідміни.
7. Наказовий спосіб. Правила утворення. Приклади.
8. Дієслівні форми, що вживаються в рецепті.
9. Поділ іменників на відміни.
10. Визначення основи іменників.
11. Визначення роду іменників.
12. Словникова форма дієслова.
13. Відмінювання іменників I відміни. Приклади.
14. Неузгоджене означення.
15. Основні правила виписування рецепта, його латинської частини.
16. Основні способи словотворення в латинській мові.
17. Відмінювання іменників II відміни.
18. Особливості іменників III відміни.
19. Визначення основи нерівноскладових іменників III відміни.
20. Часткові відрізки (терміноелементи) у складі медичних термінів.
21. Прикметники 1-ї групи та їх узгодження з іменниками.
22. Прикметники 2-ї групи та їх узгодження з іменниками.
23. Назви оксидів і кислот.
24. Назви солей.
25. Назви захворювань та патологічних процесів.
26. Іменники IV відміни. Словникова форма. Виписування плодів у рецепті.
27. Іменники V відміни. Особливості виписування зборів у рецепті.
28. Утворення вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників. Їх відмінювання.
29. Числівники. Лічба до 10.
30. Грецькі числівники-префікси в медичній термінології.
31. Займенники в медичних виразах.
32. Прислівники в рецепті.
33. Прийменники. Якими відмінками керують прийменники в латинській мові?
34. Особливості відмінювання іменників середнього роду в усіх відмінах.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу